בשרירי מנא הני מילי [6]אמר רב כתוב אחד אומר [1]כל הלילה והקטיר וכתוב אחד אומר [2]כל הלילה והרים [א] חלקיהו חציו להקטרה וחציו להרמה מתיב רב כהנא [6]א[ב]כל יום תורם את המזבח [3]מקרות הגבר או סמוך לו מלפניו [או] מאחריו ביום הכיפורים בחצות [ב] ברגלים באשמורת הראשונה ואי סלקא דעתך מחצות דאורייתא היכי מקדמינן (והיכי מאחרינן אלא) [3]אמר רבי יוחנן ממשמע שנאמר כל הלילה איני יודע שעד הבקר מה תלמוד לומר עד בקר תן בקר לבקרו של לילה הלכך כל יומא מקרות הגבר סגי ביום הכיפורים [7]משום חולשא דכהן גדול מחצות [ג] ברגלים דנפישי [ד] קרבנות דקדמי אתו ישראל מאשמורת הראשונה כדקתני סיפא לא היתה קריית הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל **איתמר פירשו** קודם חצות והחזירן אחר חצות רבה אמר **בשרירי. קשין שנתקשו מחמת האש שנלטה** [ה] **בכולן ונשרפו אלא אלא נעשו פחם אלא כעצים יבישים הם מתוכם: מנהני מילי. דבחצות** תליא מילתא: **לפוב אחד אומר כל הלילה והקטיר. על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר דהיינו הקטרה: ולפוב אחד אומר כל הלילה** [ו]. **וסמיך ליה והריס את הדשן** וע"כ אכל הלילה קאי דהא לא כתיב ולבם הכהן בבקר מדו בד אלא כל הלילה עד הבקר ולבם והריס. כן **שמעתי בסדר יומא: חליו להקטיר.** דלא הוי עיכול אי לאו דשן ממש הוא: **וחליו להרמה.** לפי' [ז] קשין שבהן ראויין להרמה וקרויין דשן ומיהו בשר ממש ליכא למימר דמיקרי דשן: **מפיב רב להנא.** אדרב דאמר חליו להרמה דמשמע דקודם חצות לאו שעת הרמה היא אפילו מן הנעשין דשן: **היו פורמין.** תרומת הדשן מלא מחתה [פ] ונותנה במזרחו של כבש: **וברגלים מאשמורת הראשונה.** ומשום דנפישי קרבנות ונפיש דשן וצריך להעלותן [ח] לתפוח שבאמצע המזבח ולסדר את המערכה בלילה שיוכלו לשחוט ולהעלות התמיד בעלות השחר: ה"ג **ואי חצות דאורייתא היכי מקדמינן.** ל"ג והיכי מאחרינן [ט]: **א"ר יוחנן** גרס ולא גרסינן אלא: **ממשמע שנאמר כו'.** כלומר קראי דרב מיתרצי ולאשמועינן דחצות עושה עיכול בשרירי דקודש חצות הן בכלל הקטר ומחצות ואילך ראויין להרמה כדשן מעליא והרמה במעוכלין לגמרי קודש חצות נפקא לן מהאי קרא: **ממשמע שנאמר כל הלילה כו'.** אם ללמוד בא כמשמע כל המקרא שיהא מעלה אבריס ומקטירן עד הבקר מכל הלילה נפקא: **מה"ל עד בקר.** לא נאמר אלא לענין הרמה לומר שתורמין כל הלילה והכי קאמר עד הבקר והריס לפני הבקר והריס ולא נתן שיעור לדבר: **תן בקר לבקרו של לילה.** בוקרו של לילה עלות השחר בקר אחר תן לו היינו השכמה וכיון דאין זמן לדבר אלא של [י] השכמה הכל לפי צורך השעה יא] יש בידך לעשות. הלכך כל יומא בקרות הגבר לו סמוך לו לפניו לו לאחריו סגי: **ביום הכיפורים.** שכל העבודה מוטלת על כהן גדול ואיכא חולשא וצריך [יב] להקדים יותר: **וברגלים מאשמורת הראשונה.** דדקתני סיפא דההיא ולא היתה קרות הגבר מגעת ברגלים עד שהיתה עזרה מלאה ישראל [יג]:

חצות

וחציו להרמה. פירש בקונטרס ושרירי נמי דאויין להרמה מיהו נראה דלאו דאויין להרמה דלאו דשן נינהו אלא חציו להרמה דקאמר לא הרמה ממש אלא כעין הרמה שאין דאויין להקטרה וכן משמע פ' שני דמעילה (דף ט:) דדייקא התם וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר הא על גבי המזבח יחזיר ומקשי מינה לרב ומשני שאני גחלת דאית ביה ממשא הלכך יחזיר דלא נעשית מצותו משמע דאין דאוי לתרוס מהם דאי דאוי לתרוס מהם כשתרמו אמאי יחזיר הרי נעשית מצוותן ומיהו היא גופה לא ידענא מנא ליה דאיירי לאחר תרומת הדשן דמהאי טעמא מקשה לרב יד] דאמר לאחר תרומת הדשן איירי וכי היכי דמתרצינן ליה לאחר תרומת הדשן לר' יוחנן יתרלה קודם תרומת הדשן לרב דמודה רב דמועלין ונראה בעיני דדומיא דפסולין טו] שפקעו דאיירי בכל עניו דקתני וכן גחלת שפקעה ומינה נמי דייקא דבגחלת אין חילוק בין קודש חצות לאחר חצות דבכל עניו יז] עיכול דדומיא דפסולין יח] שבריא קתני דאפילו קודש חצות לא יחזיר ועוד דבסיפא גבי אבריס הוא דמפליג אבל בגחלת לא מפליג דעיכול חשיבא ולא שייך יט] לא לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא כ] (בכך מיתוקמא) ומ"מ יחזיר דלאו דאויה להרמה הוא דלאו דשן היא ולא נעשית מצוותה כא] על גבי המזבח יחזיר דאכתי לא נגמרה מצוותה וכי פקע לא יחזיר דעל מוקדה על המזבח משמע דדבר שצריך יקידה יהא על המזבח אפילו פקע אבל דבר שאין צריך יקידה לא וא"ת כשמאספין את האפר להעלותו לתפוח אין יכולים להזהר שלא יהו הרבה גחלים על האפר והכא משמע שאסור להוציא הגחלת מן המערכה כדדייק במעילה (ג"ז סס) דיחזיר וכל שכן שאסור להוציא ובמסכת תמיד (דף לג.) נמי משמע שהיה נוטל מן המאוכלות הפנימיות אלמא גחלים היה נוטל וצריך לומר דמאי כב] מן המאוכלות היה נוטל הנהו לדית בהו ממשא וחשיבי אפר אבל גחלת דהכא דמינה דייק במעילה דיחזיר מייתי בגחלת חיה לאית ביה ממשא והא דקאמר במעילה ה"ה דאפילו אפר לאו דליהוי כגחלת ממש אפי' לענין חזרה דגחלת מחזירין לעולם אפילו לאחר תרומת הדשן דאין מעלין אותה לתפוח אבל אפר מעלין לתפוח אלא לענין מעילה הוא דקאמר דהויא כגחלת ואע"פ כג] שלכאורה יש חילוק בין גחלת חיה לשאינה חיה שאינה כד] היה בכלל דשן היא כדתנן נטל מן המאוכלות הפנימיות ומ"מ כה] יש לישב כפירוש הקונטרס דחליו להרמה היינו אפילו בשרירי ולענין זה שהרמת הדשן מתירן לאוספם לתפוח ולא לענין זה שיעשה מהם תרומה כו] דהא דשן [כתיב והיינו] דאמר רחמנא והריס את הדשן מחלות כדי להתיר אפי' שרירי דמחלות ואילך חשיבי עיכול כז] להקטרה ואם יראה לפי שהיא כתיב עד בקר תן בקר לבוקרו של לילה ומוקמינן אבל אם רואה להניחם במקום המערכה כדי למרק מלותם שיהו הם כח] ראויין עצמם לתרומת הדשן עדיין מצוותם עליהם הלכך יחזיר דמסתבר למימר דעדיין חסר מהם מירוק מלוה כיון שעדיין אין ראויין לתרומת הדשן והשתא ניחא ליישב דחליו להרמה וניחא נמי שבשעה שמאספין את האפר לא היו צריכין להזהר מן הגחלים ואפי' היו לוחשות וקלת היה נראה כן במסכת תמיד פרק ראוהו (דף כח:) דתנן נטלו את המגריפות ואת הצינורות וענו לראש המזבח האבריס והפדרים שלא נתאכלו מבערב סולקין לצדדי המזבח ובתר הכי קתני החלו מסלק כט] באפר על גבי התפוח וזהו כפי' רש"י שלא היו מסלקין ל] אותם שלא נתעכלו אבל גחלים עיכול חשיבי ואפילו חיים כדפי' לעיל דאפילו קודש חצות חשיבי עיכול לא] אם כן לאו בכלל שלא נתעכלו ניהו הלכך נ"ל פירוש הקונטרס עיקר: **אלא אמר ר' יוחנן.** בקונטרס מחק אלא בפירושים הראשונים ופי' דרבי יוחנן מתרץ קראי כרב חליו להקטרה וחליו להרמה ומיהו היינו דוקא בשרירי והאי לב] דקאמר (דקמדמי) קודש לחצות היינו במעוכלין ומקראי אחרינא נפקא ליה דכתיב עד בקר תן בקר לבוקרו של לילה ומוקמינן אבל אם רואה לתיקון המערכה כדי למרק מלותם שיהו הם ב

חלות שני עוכלן. שרירי [י] דילהו חלות שני של ליל המחרת: **שאינו עושה ליגה.** לאותו [יא] שעל המרן שהרי כל הלילה כשר להעלותן מן המרן ולמזבח [ו] דכתיב לא ילין חלב חגי עד בקר הא כל הלילה ילין: **עושה עיכול.** לשרירי דמערכה: **אין בהן עיכול לעולם.** וכל [יב] שפוקעין יחזיר ומועלין בהן עד שיעשו דשן: **כל היכא דמשכחא להו כו'.** הלכך פרשו קודם חלות נמי הרי הן עיכול בחלות ואפילו החזירן לאחר חלות [יג]: **אין מועלין בהן.** ולא [יד] צריך להחזירן. ויליף מידי מעילה גרסי' ולא נהנין מדרבנן: **ולא"ר חייא בר אבא.** נמי כרב יוסף: **וכן תני בר קפרא.** כרב יוסף: **רבה ורב חסדא במאי פליגי.** לומר דלא הוי עיכול בחלות: **בשמינים.** אפילו הוקשו לא הוי עיכול דשומנן מעכבן מליעשות דשן: **אילימא דלא ירדו.** אותן שמלאן בשחר בראש שלא במערכה: **אלא דירדו.** מן המזבח לאחר עמוד השחר מיבעי לך מי הוי כשאר לגיס ופסלים בעמוד השחר ותנן [טו] בפסולים כך אם ירדו לא יעלו [טו]: **או דילמא אין ליגה מועלת.** ולא נפסלו ויחזור ויעלם: **נשלחן מדמינן לה.** למזבח שאין לחם הפנים נפסל עליו אם לן בו לאחר זמנו: **דתנן אפי' היה על השלחן ימים כו'.** במנחות תנן לה סידר את הלחם ואת הבזיכין בחול בשבת והקטיר את הבזיכין [בשבת] פסולה לפי שמחוסרים בשבת [טז] זמן שלריכין לעמוד עליו שבעת ימים כילד יעשה זה שסידרם בחול בשבת ויחזור לשבת הבאה אפי' הוי כו': **או דילמא לקרקע עורה מדמינן לה.** דהא [יז] רלפת בנין היא כמותה ולא כלי שרת כשלחן: **מקטיר והולך לעולם.** דאפילו אמרינן ליגה מועלת בראש המזבח מסקינן להו במערכה [יח] שהרי פסולין שעלו לא ירדו: **רבא אמר לא יעלו.** דליגה מועלת והוו להו פסולין וכיון דירדו לא יעלו: **אם המזבח.** ומשחת את המזבח לרבות את הכבש: **ה"ג כלי שרת מניין [יט] כל הנוגע בהן יקדש: מהו שיקדשו פסולין.** הוא סבור לענין פדיון קמיבעיא ליה כגון מנחה טמאה שקדשה בכלי שרת מי קדשה קדושת הגוף ולא נפקא [יט] להו לחולין דקדשה כלי אע"פ שהיא טמאה או לא קדשה ותנן [כ] המנחות והנסכים שנטמאו יש [להם] פדיון ואם משקדש [כא] בכלי נטמאו אין להם פדיון: **א"ל תניתוה.** דמקדשין ואין להם פדיון: **א"ל לתחילה ליקרב קמיבעיא לי.** ולא לענין פדיון: **ושקבלו פסולין וזרקו את דמו.** אם עלה הבשר לא ירד: **מאי נאו** שקיבלו

חצות שני עוכלתן רב חסדא אמר עמוד השחר עוכלתן אמרי בי רב מאי טעמא דרב חסדא ומה חצות שאין עושה ליגה עושה עיכול עמוד השחר שעושה ליגה אינו דין שעושה עיכול פירשו קודם חצות והחזירן לאחר עמוד השחר רבה אמר חצות שני עוכלתן רב חסדא אמר אין בהן עיכול לעולם מתקיף לה רב יוסף ומאן לימא לן דחצות בראש המזבח משויא להו עיכול דילמא כל היכא דמשכחא להו משויא להו עיכול [א] שלחו מתם הלכתא כרב יוסף איתמר נמי א"ר חייא בר אבא [ב] אפירשו קודם חצות והחזירן אחר חצות לא נהנין ולא מועלין וכן תנא בר קפרא פירשו קודם חצות והחזירן לאחר חצות יוצאין מידי מעילה א"ל רב פפא לאביי וכי מאחר דשלחו מתם הילכתא כרב יוסף וא"ר חייא בר אבא וכן תני בר קפרא רבה ורב חסדא במאי פליגי פליגי אמר ליה בשמנים בעא מיניה רבא מרבה [ג] לינה מועלת בראשו של מזבח או אינה מועלת בראשו של מזבח היכי דמי אילימא דלא ירדו השתא לנו בעזרה אמרת דלא ירדו בראשו של מזבח מיבעיא ואלא [ג] דירדו לשלחן מדמינן לה דתנן [ד]אפילו הן על השלחן ימים רבים אין בכך כלום או דילמא לקרקע [ד] מדמינן א"ל [ה] אין לינה [ה] בראשו של מזבח קיבלה מיניה או לא ת"ש דאיתמר איברים שלנו בעזרה מקטר [ו] והולך כל הלילה [ז] לן בראשו של מזבח מקטר והולך לעולם ירדו רבה אמר יעלו רבא אמר [ד]לא יעלו ש"מ לא קיבלה מיניה ש"מ: כשם שהמזבח מקדש כו': [ח]תנו רבנן [1] הנוגע במזבח אין לי אלא מזבח כבש מנין ת"ל [2] את [ז] המזבח כלי שרת מניין ת"ל [3] כל [ח] הנוגע בהם יקדש [ט] בעא מיניה ר"ל מר"י [י] כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין א"ל תניתוה כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך כלים מקדשין [יא] א"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא לי **אמרי** בי רב מ"ט דרב חסדא. אע"ג דאמרי בי רב [י] רב הונא ורב חסדא תלמידו [יא] שמא רב הונא נמי אמרה ופי' טעמו והש"ס קבעיא בלשון זה מ"ט דרב חסדא אי נמי מלינו שרב הונא רגיל לשנות דבריו כלאמר בגיטין (דף ז.) חסדא שמך וחסדאין מילך ובמסכת שבת (דף פב.) מ"ט לא שכיחת גבי רב חסדא דמחדדן שמעתתיה: **מה חצות שאין עושה ליגה כו'.** ורבה לטעמיה דאית ליה בסמוך אין ליגה מועלת בראשו של מזבח ואית ליה ק"ו דרב חסדא דאיכא למיפרך מה לחצות שכן עושה עיכול בראשו של מזבח דאם פקע לא יחזיר תאמר בעמוד השחר שאין ליגה פוסלת בראשו של מזבח כך פי' ה"ר מנחם זל"ל: **ורב חסדא אמר אין בהם עיכול לעולם.** ואיכא למימר דעמוד השחר שני יעשה עיכול מק"ו [יא] דחצות שהרי אינו עושה ליגה [יב] אלא לקרבנות היום שלפניו: **הילכתא כרב יוסף.** פירוש יפה אמר ואין זה פסק הלכה [ט] ולא שייך למיפרך הילכתא למשיחא דהא לבסוף נמי מוכח דלא פליגי עליה ואי"כ הלכה למה לי: **לא** נהנין. רבינו היה מפרש מן התורה כיון שהם לחמו של מזבח ומ"מ יצא מידי מעילה דכיון דחצות עוכלם נעשית מצותם ולא חזרה בהם מעילה [טו]: **לשלחן מדמינן לה דתנן אפילו היה על השולחן כו'.** תימה מנא ליה דלא פסול לאחר שבת כשנסדר בהילכתו וי"ל דלייק מלישנא יתירא דקאמר שאפי' הוא על השולחן כו' דמשמע שבת להוסיף אפי' בענין זה והא [יב] ליתא דהא דוקא משום שנסדר באחד בשבת שלא בהילכתו לא מיפסל כדאיתא שילחי שתי הלחם (מנחות דף ק.) ופרק אמר להם הממונה (יומא דף כט:) דטעמא [יב] דכלי שרת אין מקדשין שלא בזמנו ולא [יב] משני התם טעמא דשלחן אינו מקדש ליפסול בלינה כדאמר הכא דבעי למילף מיניה מזבח וע"ע אי מלי למימר דכי נסדר בהילכתו נעשה לחמו של שלחן טפי לא [יב] יפסל בלינה זה משמיענו ליישנא יתירא דאפילו על השלחן כו' והתם דפריך [יב] כיון דלילה אינו מחוסר זמן בי [יב] שמשי ליפסול ומשני כיון דנסדר שלא בהילכתו נעשה כמי שסדרו הקוף משמע אם סדרו בהילכתו נפסל בלינה י"ל דאתא למימר דאם נסדר בלילה כיון דלילה אין מחוסר זמן נפסל בלינה אבל נסדר בהילכתו ממש ביום השבת אפילו היה אם ימים רבים אינו נפסל דנעשה לחמו של מזבח [טו] מ"מ תימה למה לא תירץ מתחילה לפי סברתו כי נמי כלי שרת מקדש שלא בזמנו אתי שולחן דאינו נפסל עליו כלל בשום ענין דעל [כ] כרחין שום פסוק יש על דבר זה שאינו נפסל אפילו כי נסדר בהילכתו: הגה"ה [לא] **כבש מנין.** וא"ת לרבי יהודה דאמר (לעיל נט.) עזרה מקדשת כמזבח אמאי איצטריך את לרבויי כבש הא כיון דירד ע"ג רצפה יעלה כ"ש כבש וי"ל דשמא הא דעזרה מקדשת כמזבח היינו כשירין להקטיר עליה אבל פסולין לא [טו] להכי איצטריך קרא: **כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין.** פי' בקונטרס דלענין פדיון בעי א"ל תניתוה כו' א"ל לכתחלה ליקרב קמיבעיא לי ופשיט דמקדש מקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקבלו פסולין וזרקו פסולין דמשוס וזרקו פסולין אם עלו לא ירדו הא אם זרקוהו כשרים לכתחלה יעלו איכרים דזריקה מעלייתא היא אף על גב דקבלוהו פסולין דכלי שרת שקבלו בו הדם מקדשם פסולין לכתחלה ליקרב ולזרק כך פירש בקונטרס ותימה לפי' דא"כ תיקשי ליה מתני' [פד.] הלן והיולא והטמא שנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו כו' אם עלו לא ירדו משמע הא לכתחלה לא יעלו ואע"ג דנתקבל הדם בכשרות בכלי שרת דהא לא איירי מידי בנתקבל בפסול ועוד [לב] לן דמה ויצא דמה ונטמא דמה אמאי לא יעלו לר"ש כיון דכלי שרת מקדשין את הפסולין לכתחלה ליקרב ולריך לדחות כל הני כגון שישנן עתה בכלי חול דהוה ליה כירדו וכן נתערב בדם הפסולין דאמר יפסך לאמה ולא אמרינן דיקרב מיירי בהכי וכן הא דתנן (מנחות דף ק:) המנחות קבלו פסולים כלי שרת מקדש הדם ליקרב לכתחלה אבל האימורים לכתחלה לא יעלו ואם עלו לא ירדו, אי נמי זקרו לכתחלה לא יעלו ואם עלו לא ירדו. (א"ל תניתוה) [בא מני תניתא] שקבלו פסולין וזרקו את דמו ו' ומקתני שקבלו פסולים ולא זקרו פסולים (דפסולים לכתחלה) [ומשמע] דלכתחלה לא יעלו וכשרים בדיעבד ודוקא משום דקבלו פסולין וזרקו פסולים דנעבד דיפסל ליה בשר בזריקה פסולים דלא יעלו לכתחלה, אבל אם קבלו פסולים גרידא וזרקו כשרים דזריקה מעליא הוי לפי שקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים, אפי' לכתחלה נמי יעלו לאימורים, וכמו כן הדם מזרק לכתחלה לפי דקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים, וכמו כן כלי שרת מקדש פסולים לכתחלה ליקרב. וקשה מדקתמר לכתחלה ליקרב קא מבעיא לי מכלל לכתחלה נמי קא מבעיא ליה ליקרב בדיעבד אי לא, ולפ"ה לא היה לו לומר אלא ליקרב קא מבעיא לי. ועי"ק דהכא משמע דר"י אית ליה דכלי שרת מקדשים לכתחלה ובפ"ק דמנחות (דף ז.) משמע דסבר אין מקדשים דבעיא מיניה ר"ל כו' [בכתוב בתד"ה לי] ופ"ה התם כגון שנטמאת דקר"ל אם עלתה לא תרד אבל אם נכנסה לכלי אינה בטיל כך קדושה ליקרב לכתחלה לגזבח, אלמא דפשיטא [ליה] התם דאין מקדשין והכא פשיט דמקדשין. וע"ק מנלן לדמויי פסול דם לפסול איברים, דהתם אין הפסול באימורין העולין לגזבח וא"כ אין לאסרו להעלותו לכתחלה בגבינ הפסול שבקבלת הדם, אבל היכא שהפסול בעולין עצמו אינו דומה לבכשירין להעלותו לכתחלה. לכן נראה לר"ת דה"פ כלי שרת מהו שיקדשו פסולים לענין דיעבד דאם עלו לא ירדו כגון מנחה שנטמאת ומתה בכלי שרת ועלתה ע"ג מזבח. וא"ת מאי מבעיא ליה פשיטא דאם עלו לא ירדו מיפוק לי' למזבח עצמו מקדש. וי"ל דה"מ באיברים דלא מפסיק מגל, והכא קא מבעיא ליה היכא דעדיה עוד בכלי שרת ע"ג המזבח דהכלי מפסיק ביניתיים ומשום מזבח לא קדשה, ומבעיא ליה דאם כלי שרת מקדשה לענין דאם עלו לא ירדו. ת"ש מבעיא ליה לענין קמיצים פסולים שאין המזבח מקדשם אם לא קדשו בכלי ואם [אין] הכלי מקדשם אין המזבח מועיל להם כלום. [ואע"ל] מניתה כשם שהמזבח מקדש וכו' אלמא כלי שרת מקדש פסולין לכל הפחות כשעבו בכלי על המזבח. וא"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא לי'. וא"ת מאי קאמר לכתחלה ליקרב קמבעיא לי, פשיטא דלא קדשי לכתחלה דהא אמר לעיל בזבחים דמם דהם הפסולים יפסוך לאמה מת המתחלה יפסך לאמה נעמא דהם לא יזרוק, אלמא כלי שרת אינו מקדש לכתחלה ליקרב דאי מקדש למה יפסכו. וי"ל דכל הני דבמתניתין יכול למהדייה דאיירי שעיבן בכלי חול דאבדו קדושתן. (מגמתו) [בא מני תניתא] שקבלו פסולים כו', ולזקן קבלו פסולים וזרקו פסולים שכבר נעשית הזריקה מע"ה אם עלו לא ירדו, הא אם קבלו פסולים גרידא [ס"ל, לא שייך דין זה דאם עלו לא

לג א מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה יב:
לד ב מיי' פ"ס מהלכות תמידין ומוספין הלכה יג:
לה ג ד מיי' פ"ג מהל' פסולי המוקדשין הלכה יא:
לו ה מיי' שם הלכה יח יט:

שינויי נוסחאות

א] כש"מ נוסף ויצאו מידי מעילה ולא נהנין. ועי' רש"י ותי"ס: ב] בכתה"י נוסף א"ר יוחנן. וכן לקמן בסמוך: ג] נ"א לא צריכא דירדו מאי לשלחן כו' (כי"צ): ד] לקרקע עזרה (כי"צ, וכ"ה ברש"י): ה] לינה מועלת (ש"מ): ו] מקטיר (כי"צ). וכן בסמוך: ז] לא מצאתי פסוק זה כמ"ש כאן אך כי תשא בפרשת שמן המשחה כתוב 'ומשחת בו את אהל מועד וגו' ואת מזבח העולה'. וע"ל בכאן ואת מזבח, וכן נ"ל בפירש"י (ענב"ץ). וכנ"מ ול' וד"ו הגיהו אל המזבח והוסיף הש"מ לא יעלו, וכ"ה בת"כ פ' לו ובפרי"ד: ח] אית דגרסי כל אשר יגע בהם יקדש (פרי"ד). וכ"ה בכי"ב: ט] מקדשין את הראוי להם (ש"מ): י] לשרירי (*ש"מ): יא] לאותן (*ש"מ): יב] וכל שעה שפוקעין (כתה"י וש"מ): יג] חצות אין מועילין כו' הד"ל (הגרי"ב): יד] דלא היה צריך להחזירן (ש"מ). וכפ"י הס"ד ואת"כ מה"ד יצאו וכו' (גליון). ועי' דק"ס: טו] יעלו או דילמא הד"ל (שמכ"י וס"כ): טז] מיכא בשבת נמתק (ש"מ): יז] למערכה (כתה"י): יח] ת"ל כל (ש"מ): יט] נפקא תו בפדיון לחולין כ"ל (ש"מ): כ] ע' תוס"ק: כא] מק"ו דלינה א"כ אם עמוד השחר עושה לינה א"כ נפסלו בעמוד השחר ראשון. (ש"מ בשם מהר"ק): כב] עיכול כל"ל, וקמ' לחלות (עו"ש ועי' שם): כג] זוהי קושיא ע"ד התוס', ומכלל עד סה"ד נ"ל שהוא הג"ה, וכן מצאתי ס"ש דפוס קלאקא כפוף הדיבור שהוא הג"ה, ועי' במנחות דף ל ע"ל בתוס' (בה"ז): כד] נ"ל ושעמא (צי"ק): בה] נ"ל מדלא (צי"ק): בו] נ"ל דריך (צי"ק): בז] נ"ל ולא (צי"ק): בח] כי מטי בי שימשי נ"ל (ש"מ): בט] נ"ל שלחן (צי"ק): ל] נעו"ש גרים ועל כרחין וכו' נפסל כי נסדר וכו'. ופי' דהוא תירוץ על קושייתם לא] מיכא הגה"ה שייכא לפס"ל הקודם, עי' לות כג: לב] דעוד יצא דמה אמאי תרד לר"י כיון דכלי שרת כו' כנ"ל והשתא נמתק. ועי' תוס' מנחות דף ז ע"ל ד"ה ולין (וה"נ וצ"ק). ועי' חז"ל סי' יט סס"ק יג ועו"ש ובתה"מ שהקשו על גיר' זו: לג] המיכות המוקפות מצ"ש:

שיטה מקובצת

רב חסדא אמר עמוד השחר כו'. פי' רבה ורב חסדא שבני לתון חלות מעכלת שריר אלא ע"ג המזבח כדדרי' מדכתיב כל הלילה עד הבקר תן בקר לבקר. ודוקא על המזבח אבל אם היו למטה קודם חלות פיון שהיו בכלל חזרה ולא מצאתן בקרה של לילה על המזבח לא נתעכלו ועדיין ישנן בחזרה ומעילה. תפסר יקן (ב"ש): **לשלחן מדמינן ליה כו'.** וא"ת מאי חזיא לדמוייה לשלחן, נדמייה לשאר כלי שרת דהליגה מועלת בהם אפילו למה שלן בתוך כלי שרת. וי"ל משום דמזבח קבוע ושלחן קבוע (תוס' חיצוניות. ב"ש): **כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין.** [פי' בקונטרס הוא סבר דלענין פדיון בעי. א"ל תניתוה כו' א"ל לכתחלה ליקרב קמיבעיא לי]. פי' אם כלי שרת מקדש פסולין ליקרב לכתחלה כאילו עלו על המזבח דקי"ל דלא ירדו אז לא, ולא לענין פדיון מבעיא לי. (א"ל תניתוה) [בא מני תניתא] שקבלו פסולין וזרקו את דמו כו' ומדקתני שקבלו פסולים והדר זרקו פסולים (דפסולים לכתחלה) [ומשמע] דלכתחלה לא יעלו וכשרים בדיעבד ודוקא משום דקבלו פסולין וזרקו פסולים דנעבד דיפסל ליה בשר בזריקה פסולים דלא יעלו לכתחלה, אבל אם קבלו פסולים גרידא וזרקו כשרים דזריקה מעליא הוי לפי שקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים, אפי' לכתחלה נמי יעלו לאימורים, וכמו כן הדם מזרק לכתחלה לפי דקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים לכתחלה ליקרב. וקשה מדקתמר לכתחלה ליקרב קא מבעיא לי מכלל לכתחלה נמי קא מבעיא ליה ליקרב בדיעבד או לא, ולפ"ה לא היה לו לומר אלא ליקרב קא מבעיא לי. וע"ק דהכא משמע דר"י אית ליה דכלי שרת מקדשים לכתחלה ובפ"ק דמנחות (דף ז.) משמע דסבר אין מקדשים דבעיא מיניה ר"ל כו' [בכתוב בתד"ה לי] ופ"ה התם כגון שנטמאת דקר"ל אם עלתה לא תרד אבל אם נכנסה לכלי אינה בטיל כך קדושה ליקרב לכתחלה לגזבח, אלמא דפשיטא [ליה] התם דאין מקדשין והכא פשיט דמקדשין. וע"ק מנלן לדמויי פסול דם לפסול איברים, דהתם אין הפסול באימורין העולין לגזבח וא"כ אין לאסרו להעלותו לכתחלה בגבינ הפסול שבקבלת הדם, אבל היכא שהפסול בעולין עצמו אינו דומה לבכשירין להעלותו לכתחלה. לכן נראה לר"ת דה"פ כלי שרת מהו שיקדשו פסולים לענין דיעבד דאם עלו לא ירדו כגון מנחה שנטמאת ומתה בכלי שרת ועלתה ע"ג מזבח. וא"ת מאי מבעיא ליה פשיטא דאם עלו לא ירדו מיפוק לי' למזבח עצמו מקדש. וי"ל דה"מ באיברים דלא מפסיק מגל, והכא קא מבעיא ליה היכא דעדיה עוד בכלי שרת ע"ג המזבח דהכלי מפסיק ביניתיים ומשום מזבח לא קדשה, ומבעיא ליה דאם כלי שרת מקדשה לענין דאם עלו לא ירדו. ת"ש מבעיא ליה לענין קמיצים פסולים שאין המזבח מקדשם אם לא קדשו בכלי ואם [אין] הכלי מקדשם אין המזבח מועיל להם כלום. [ואע"ל] מניתה כשם שהמזבח מקדש וכו' אלמא כלי שרת מקדש פסולין לכל הפחות כשעבו בכלי על המזבח. וא"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא לי'. וא"ת מאי קאמר לכתחלה ליקרב קמבעיא לי, פשיטא דלא קדשי לכתחלה דהא אמר לעיל בזבחים דמם דהם הפסולים יפסוך לאמה מת המתחלה יפסך לאמה נעמא דהם לא יזרוק, אלמא כלי שרת אינו מקדש לכתחלה ליקרב דאי מקדש למה יפסכו. וי"ל דכל הני דבמתניתין יכול למהדייה דאיירי שעיבן בכלי חול דאבדו קדושתן. (מגמתו) [בא מני תניתא] שקבלו פסולים כו', ולזקן קבלו פסולים וזרקו פסולים שכבר נעשית הזריקה מע"ה אם עלו לא ירדו, הא אם קבלו פסולים גרידא [ס"ל, לא שייך דין זה דאם עלו לא

תורה אור השלם

1. שִׁבְעַת יָמִים תִּסְפֹּר לָךְ הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ: שמות כט, לז
2. לש"מ ופרי"ד צ"ל פסוק זה: קָרְבַן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: ויקרא ב, יב ולינענ"ץ ד"ל צ"ל פסוק זה:
וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ: שמות ל, כח
3. וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ: שמות ל, כט

גליון הש"ס

גמ' לינה מועלת. עיין בפ"מ דף קי ע"ב תד"ה יצא: [תוס' ד"ה הילכתא וכו' ולא שייך למיפרך הילכתא למשיחא. ע' לעיל דף מה ע"ב בתוס' ד"ה הלכתא למשיחא וכו'] שם ד"ה כבש וכו' להכי איצטריך קרא. עי' מנחות דף מ ע"ב תוס' ד"ה כבש:

מוסף רש"י

אפילו הן על השלחן ימים רבים. כגון שאם ימים שעמד על השלחן קודם שבת הבאה (מנחות צ. מכת"י) **כבש מנין.** בכש הרי הוא כמזבח לכל דבר (המפרש תמיד כח:):

ליקוטים

אמרי בי רב מ"ט דרב חסדא וכו'. ולא מצינו בשום מקום שרב הונא יפרש טעם רב חסדא תלמידו, אלא דאי רב המנונא תלמידו של רב חסדא היה מפרש טעם רבו. הלכך בעל כרחך אמרי בי רב סתם רב המנונא תלמיד רב חסדא, אבל אמרי בי רב משמיה דרב הוא רב הונא תלמידו של רב. (יפוסי מנו"פ, סוף ערך רב המנונא תלמיד רב)

שיטה מקובצת

רב חסדא אמר עמוד השחר כו'. פי' רבה ורב חסדא שבני לתון חלות מעכלת שריר אלא ע"ג המזבח כדדרי' מדכתיב כל הלילה עד הבקר תן בקר לבקר. ודוקא על המזבח אבל אם היו למטה קודם חלות פיון שהיו בכלל חזרה ולא מצאתן בקרה של לילה על המזבח לא נתעכלו ועדיין ישנן בחזרה ומעילה. תפסר יקן (ב"ש): **לשלחן מדמינן ליה כו'.** וא"ת מאי חזיא לדמוייה לשלחן, נדמייה לשאר כלי שרת דהליגה מועלת בהם אפילו למה שלן בתוך כלי שרת. וי"ל משום דמזבח קבוע ושלחן קבוע (תוס' חיצוניות. ב"ש): **כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין.** [פי' בקונטרס הוא סבר דלענין פדיון בעי. א"ל תניתוה כו' א"ל לכתחלה ליקרב קמיבעיא לי]. פי' אם כלי שרת מקדש פסולין ליקרב לכתחלה כאילו עלו על המזבח דקי"ל דלא ירדו אז לא, ולא לענין פדיון מבעיא לי. (א"ל תניתוה) [בא מני תניתא] שקבלו פסולין וזרקו את דמו כו' ומדקתני שקבלו פסולים והדר זרקו פסולים (דפסולים לכתחלה) [ומשמע] דלכתחלה לא יעלו וכשרים בדיעבד ודוקא משום דקבלו פסולין וזרקו פסולים דנעבד דיפסל ליה בשר בזריקה פסולים דלא יעלו לכתחלה, אבל אם קבלו פסולים גרידא וזרקו כשרים דזריקה מעליא הוי לפי שקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים, אפי' לכתחלה נמי יעלו לאימורים, וכמו כן הדם מזרק לכתחלה לפי דקדשו כלי שרת אע"פ שקבלו פסולים לכתחלה ליקרב. וקשה מדקתמר לכתחלה ליקרב קא מבעיא לי מכלל לכתחלה נמי קא מבעיא ליה ליקרב בדיעבד או לא, ולפ"ה לא היה לו לומר אלא ליקרב קא מבעיא לי. וע"ק דהכא משמע דר"י אית ליה דכלי שרת מקדשים לכתחלה ובפ"ק דמנחות (דף ז.) משמע דסבר אין מקדשים דבעיא מיניה ר"ל כו' [בכתוב בתד"ה לי] ופ"ה התם כגון שנטמאת דקר"ל אם עלתה לא תרד אבל אם נכנסה לכלי אינה בטיל כך קדושה ליקרב לכתחלה לגזבח, אלמא דפשיטא [ליה] התם דאין מקדשין והכא פשיט דמקדשין. וע"ק מנלן לדמויי פסול דם לפסול איברים, דהתם אין הפסול באימורין העולין לגזבח וא"כ אין לאסרו להעלותו לכתחלה בגבינ הפסול שבקבלת הדם, אבל היכא שהפסול בעולין עצמו אינו דומה לבכשירין להעלותו לכתחלה. לכן נראה לר"ת דה"פ כלי שרת מהו שיקדשו פסולים לענין דיעבד דאם עלו לא ירדו כגון מנחה שנטמאת ומתה בכלי שרת ועלתה ע"ג מזבח. וא"ת מאי מבעיא ליה פשיטא דאם עלו לא ירדו מיפוק לי' למזבח עצמו מקדש. וי"ל דה"מ באיברים דלא מפסיק מגל, והכא קא מבעיא ליה היכא דעדיה עוד בכלי שרת ע"ג המזבח דהכלי מפסיק ביניתיים ומשום מזבח לא קדשה, ומבעיא ליה דאם כלי שרת מקדשה לענין דאם עלו לא ירדו. ת"ש מבעיא ליה לענין קמיצים פסולים שאין המזבח מקדשם אם לא קדשו בכלי ואם [אין] הכלי מקדשם אין המזבח מועיל להם כלום. [ואע"ל] מניתה כשם שהמזבח מקדש וכו' אלמא כלי שרת מקדש פסולין לכל הפחות כשעבו בכלי על המזבח. וא"ל לכתחילה ליקרב קמיבעיא לי'. וא"ת מאי קאמר לכתחלה ליקרב קמבעיא לי, פשיטא דלא קדשי לכתחלה דהא אמר לעיל בזבחים דמם דהם הפסולים יפסוך לאמה מת המתחלה יפסך לאמה נעמא דהם לא יזרוק, אלמא כלי שרת אינו מקדש לכתחלה ליקרב דאי מקדש למה יפסכו. וי"ל דכל הני דבמתניתין יכול למהדייה דאיירי שעיבן בכלי חול דאבדו קדושתן. (מגמתו) [בא מני תניתא] שקבלו פסולים כו', ולזקן קבלו פסולים וזרקו פסולים שכבר נעשית הזריקה מע"ה אם עלו לא ירדו, הא אם קבלו פסולים גרידא [ס"ל, לא שייך דין זה דאם עלו לא

שיטה מקובצת (המשך)

ירדו דומיא לי יבאו לידי עלייה דכיון שנתקבל הדם בפסול לא יבאו לידי חזרה אלא יפסוך לאמה אלמא אין כלי שרת מקדש לכתחלה לגזבח ולא נהנין מדרבנן אלא דאי רב המנונא תלמידו של רב חסדא היה מפרש טעם רבו. הלכך בעל כרחך אמרי בי רב סתם רב המנונא תלמיד רב חסדא, אבל אמרי בי רב משמיה דרב הוא רב הונא תלמידו של רב. (יפוסי מנו"פ, סוף ערך רב המנונא תלמיד רב)

תורה אור השלם

1. שִׁבְעַת יָמִים תִּסְפֹּר לָךְ הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ: שמות כט, לז
2. לש"מ ופרי"ד צ"ל פסוק זה: קָרְבַן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: ויקרא ב, יב ולינענ"ץ ד"ל צ"ל פסוק זה:
וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ: שמות ל, כח
3. וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ: שמות ל, כט

והנסכים שנטמאו משקדשו בכלי אין להם פדיון דמשמע מקרב לא קרבו בעורכו [טו] לכלי חול אחירי וכן [ד] היה מקריב מנחת העומר ונטמאת בידו אומר לו הבא אחרת תחתיה בהכי מוקמינן לה מיהו אכתי קשה לפי' דאי מעיקרא ס"ד דלענין פדיון קבעי אם כן לא הוה ליה למימר לכתחלה ליקרב מיבעיא לי אלא ליקרב מיבעיא לי ומדקאמר לכתחלה ליקרב מיבעיא לי משמע דמעיקרא נמי הוה ידע דליקרב קמיבעיא ליה אלא דמיבעיא ליה בדיעבד ועוד הקשה ה"ר פטר לפרש"י שהשיב [יז] ר"י דדוקא משום דזרקוהו פסולין אחרי שקבלו פסולין אבל קבלו פסולין וזרקוהו כשרים יעלו תחילה [יח] ליקרב אחרים דכלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב דבהדיא אמרינן בפ"ק דמנחות (דף ז.) והא בעי מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחלה ליקרב וא"ל אין מקדשין ומשני אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל ש"מ דאין מקדשין ליקרב פשיטא ליה הילכך נראה פר"ת [יט] שפירש דמעיקרא ס"ד דר' יוחנן דקבעי מיניה אם העלה פסולין לגבי מזבח בכלי שרת ומפסיק הכלי שרת וקמיבעי ליה נהי דאין לומר דלא ירדו מעטם לאויר מזבח כמזבח דמי שהרי תחתית הכלי מפסיק מיהו כלי שרת שמא מתוך קדושתו לא הוי חציצה והוי כאילו הפסולים ע"ג המזבח ממש דלא ירדו או הוי חציצה וירדו אמר ליה תניתוה כשם שהמזבח כו' לענין דאם עלו לא ירדו כך הכלים מקדשין לענין זה [כ] (מכאן ואילך לשון ר"ת) א"ל לכתחלה ליקרב קמבעיא לי דסבר ריש לקיש [כא] דאיכא לאוקומה מתני' דקתני הך [כב] כלים מקדשים שאם [כג] עלו בכלי ע"ג המזבח לא ירד [כד] דאין כאן לא קדושת המזבח ולא קדושת אויר הואיל והם בכלי וקבעי שאם לא העלה הקמלין הפסולין בכלי אלא קדשו בכלי מהו שיעלו לכתחלה דכי היכי דמזבח מקדש מה שנגע בו ולא ירדו כך כלי מקדש מה שנגע בו ולא ירדו או לא אא"כ העלהו אמר ליה תניתוה שקבלו פסולין וזרקו את דמו מאי לאו שקבלו פסולין כלומר שקבלו פסולין וזרקו בדיעבד הא אם לא זרקוהו לכתחלה לא יזרוק דהכי מיפרשא מתני' הלן והיולא כו' שזרקו את הדם בדיעבד לא ירד הא אם לא זרקוהו לא יעלה והא דקאמר וזרקו פסולין פי' דמתני' [כך] הוא ואינו אלא מסיים לשון המשנה ולאו מפסולא [כה] קדייק מדע שלא היה לו לומר רק לא שקבלו אי נמי זרקו אלמא דריש לקיש דלחי ליה בפסולין מוקי [כו] לה והיינו דאמר בפ"ק דמנחות (ג"ז שם) והא בעי מיניה ריש לקיש (כו') מר' יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין [כו'] ואמר ליה אין מקדשין עד [כז] לא קבלו פסולין ואי נמי זרקו פסולין כלומר שקבלו פסולין אם עלה הבשר לא ירד והדם יעלה ויזרק דכלי שרת מקדשין לכתחלה ליקרב אי נמי אם זרקו פסולין הבשר אם עלה לא ירד והדם לא יתקנח דהא המשנה בכל עניינים אם עלה לא ירד קתני בין חומרא בין קולא כדמוכח לשון [כח] ר"ת וכל מה שפירשתי לפירוש הקונטרס שהעמדתי בעודן [כט] בכלי חול צריך לפרש גם לפי' ר"ת למאי דבעי למימר ר"ל דמקדשין לכתחלה ומה שפי' הדם לא יתקנח אין שייך להזכיר כאן דלאו היינו אם עלו לא ירדו דאפילו מאן דאית ליה גבי דם אם עלו ירדו מודה בדם המזרק דקלטו מזבח דאי לא הוי אלא לר"ג דוקא א"כ בסמוך דפריך חטאת העוף דפסולה היכי מזה מדמה [לא] פירוש לר"ג דאמר אם עלה לא ירד כיון דאויר מזבח לאו כמזבח דמי לעולם הוי ירוד ומאי קושיא אימא הא דקתני אם עלה לא ירד היינו אם זרק לא יקנחנו אבל אם עלה בכלי ירד אלא ודאי לא יקנחנו הוי לכולי עלמא ואם עלה לא ירד דקאמר היינו אם עלה בכלי לא ירד אלא יזרקנו בעל כרחו ובהיא דמנחות (ג"ז שם) דקדק רבינו חיים דקאמר התם אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל וכי לא היה יודע דמקדשין ליפסל הא מתני' היא בין לפי' הקונטרס בין לפי' ר"ת דתנן כך הכלים מקדשין: **אויר יש בין כבש למזבח.** אבל אי אויר מזבח כמזבח דמי לא קשיא ליה מכי מטי כנגד אויר (לא) הוה ליה ירוד דכנגד אותו אויר יש אמה סובב [לב] וסובב חשיב מזבח דאפילו להקטיר עליו איכא מאן דאמר פרק קדשי קדשים (לעיל דף סב:) דמקטירין [לג] מיהו אין נראה לרבינו חיים שהרי יש אויר מפסיק יותר מכדי אמה סובב כדי שיהא אויר קרקע מפסיקו כדאמרינן לעיל מה דס אויר קרקע מפסיקו אף בשר אויר קרקע מפסיקו וא"כ אכתי מכי מטי כנגד אויר קרקע ה"ל ירוד: **עולת העוף דפסלה בה מחשבה.** תימה מאי קשיא ליה הא אמרינן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סה.) שאם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשרה וא"כ אין כאן אויר מזבח ולפירוש הקונטרס שפירש למעלה [לעיל דף נד.] שהיתה שם בליטה ניחא אי נמי פריך לרבי נחמיה דאמר (לעיל דף סה.) היא עצמה אינה נעשת אלא בגופו של קרן:

[לז] א מיי' פרק ג מהלכות פסה"מ הלכה יב:

מוסף רש"י

אויר יש בין כבש למזבח. שלא היה לאם הכבש נוגע במזבח אלא אויר מעט מפסיק ביניהם (לעיל שם:) **הא לא קשיא.** כלומר אם קושיא אחרת אין כאן, זו יש לה תירוץ. וכן כל דוכתא דאיכא הא לא קשיא, יש קושיא גדולה מזו (שבועות כג:):

שיטה מקובצת

עולת העוף דפסלה בהמחשבה. (וש"ת) [כד] [הקונטרס פי'] מליקה היתה בראשו של מזבח והא קלטה לה מזבח דאויר מזבח כמזבח ואילו היה מקטירו למחר היה כשר וי"ל דלשנא דקלטה משמע דבר הנפסל שהמזבח קלטתו והכא הרי היא כשרה ממש ל"ג (ר"ש אלא נראה) ה"פ [אפי'] אמרת דליה מועלת בראשו של מזבח מ"מ הא קלטה לה מזבח דהא פסולים שעלו לא ירדו וא"כ למחר נמי בת הקטרה היא (מהר"פ): **תוד"ה** (מעמ' הקודם) כלי שרת. דאפילו מאן דאית ליה כו' מודה בדם המזרק. עי' תוס' מנחות דף ו' [ע"ב ד"ה שהרי]: ד"ה אויר יש בו' בדי שיהא אויר קרקע מפסיקו. עיין לעיל בתוס' דף ס"ב [ע"ב ד"ה אויר]:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיפשוט ל"ל קודם ד"ה יש מיבור: (ב) שם ד"ה אלמא לא בתמיה אלמא לא משכחת:

גליון הש"ם

גמ' הא לא קשיא תפשוט. שבת דף ג ע"ב:

שינויי נוסחאות

[א] כש"מ נוסף איבעיא להו: [ב] מקדש את הראוי לו (כי"צ): [ג] נ"ל דגריר (כי"מ). וכ"ס ברש"י כי"מ: [ד] בה המחשבה (כי"מ. וכ"ה בתוס'). ועי' לש"י: [ה] נ"ל קלטה אויר מזבח (כי"מ): [ו] דאיסיל ליה בשר (כי"מ): [ז] רובו (כי"מ): [ח] דפסלה בה מחשבת חוץ (כי"פ): [ט] להורידה למחר לאחר שנפסלה בלינה ולהעלותה (ע"פ כי"י וב"ש): [י] דאי מקיים למחשבתו (ב"ש): [יא] לאשכוחא (ש"מ): [יב] נ"ל מהנא (ש"מ): [יג] נ"ל משמה (הגרי"ב): [יד] תיכת ביה ליתא (כי"מ): [טו] בכי"י אי בעית: [טז] נ"ל בעירך (ש"מ, צ"ק): [יז] שחשיב לא ירדו דוקא משום כל"ל (ש"מ): [יח] לכתחילה איברים ליקרב כל"ל (ש"מ) [יט] כשטמ"ק לעיל ע"ל מוכא פר"ת ביתר ביאור: [כ] כש"מ ורש"ק מוחקים התיבות שבסוגריים: [כא] הלשון נר' קלת מגומגם, דמשמע דר' יוחנן לא ס"ל הכי, ובעצמם כתבו לעיל דזהוי באמת דעת ר' יוחנן. עי' טה"ק. [כב] נ"ל כך הכלים (גליון): [כג] נ"ל שמשעלו (כי"ב): [כד] ירדו אע"ג דאין (ח"ג): [כה] נ"ל מפסולין (ש"מ): [כו] כש"מ גורס נמי מוקי. ול"ע דהא ר"ל בלבד הוא דמוקי לה בפסולין דוקא לפי' ר"ת. עו"ל דבל"ו לא גרים תיבת אלמא' דלעיל בסמוך ואפשר דמה"ט הגיה כש"מ: [כז] נ"ל ומשני לא שקבלו (צ"ק): [כח] עד כאן לשון ר"ת כל"ל (ח"ג): [כט] עי' ש"ב בעמ' שאמ"ז אות כז: [ל] כש"מ בהכבש היה פורח אמה יסוד ואמה סובב: [לא] כש"מ נוסף אבל השתא דלאו כמזבח דמי ע"כ הוי כאויר וכי היכי דאויר מזבח לאו כמזבח דמי כמו כן אויר סובב לאו כמזבח דמי וא"כ הו"ל ירוד: [לב] הקטע להלן נראה לוקה בחסר וצ"ע לישבו:

[לח] [לעיל דף.], [ב] שם, [ג] ועי' היטב בפרש"י ובתוספות שם, [ד] יומא ז. מנחות עב.

[א] שקיבלו פסולין וזרקו פסולין לא שקיבלו פסולין א"נ שזרקו פסולין [א] אויר מזבח כמזבח דמי או לא ת"ש כשם שהמזבח מקדש [ב] כך כבש מקדש [ב] ואי אמרת אויר מזבח לאו כמזבח דמי אויר כבש נמי לאו ככבש דמי היכי מסיק ליה מכבש למזבח הוה ליה ירוד דנגד [ג] ליה והא אויר יש בין כבש למזבח רובו לכבש ככבש רובו למזבח כמזבח תיפשוט מהא הא דבעי רמי בר חמא יש חיבור לעולין או לא תיפשוט דיש חיבור [ד] הא לא קשיא תיפשוט מתקיף לה רבא בר רב חנן ואי אמרת אויר מזבח כמזבח דמי עולת העוף דפסלה במחשבה [ה] היכי משכחת לה הא קלטה [ה] מזבח מתקיף לה רב שימי בר אשי אלמה לא משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה הניחא לרבא דאמר לינה מועלת בראש המזבח אלא לרבה דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח ליתא למחשבתו לרבה נמי משכחת לה כגון דאמר הריני מולקה על מנת להורידה עמוד השחר ולהעלותה לאחר עמוד השחר להך גיסא מיהא תיפשוט [ו]דאויר מזבח לאו כמזבח דמי דאי ס"ד אויר מזבח לאו כמזבח דמי שקיבלו פסולין והדר זרקו פסולין. ולמה לי זרקו מקבלה איפסלה לה אי לאו לאשמועינן טעמא דזרקו פסולין הוא דהוו איברים בתורת אם עלו לא ירדו ולכתחלה לא יעלו דתפסל [ז] בשר בזריקת פסולין הא זרקו כשרין לכתחלה נמי יעלו האיברים דזריקה מעליא הוא ואע"ג דקיבלו פסולין משום דקדשיה כלי שרת ליזרוק לכתחלה: **אי נמי שזרקו פסולין.** ומשום היא גופא איצטריך לאשמועינן אם עלו איברים לא ירדו ואף על פי שנפסלו בזריקה: **אויר המזבח.** אם תלה איברים פסולים באויר לאם המזבח כמזבח דמי ולא ירדו: **או לאו.** כמזבח דמי וירדו: **היכי מסיק לה מכבש למזבח.** הא כי מגבה ליה באויר הכבש הוה ליה ירוד ותנן [ח] כך אם ירדו לא יעלו: ומשני **דנגד ליה.** גוררן עד המזבח ואינו מגביהן: ופרכינן **אויר יש בין כבש למזבח.** כדאמרן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סב:) וכי מטי כנגד אותו אויר הוה ליה ירוד: ומשני **רובו לכבש ככבש כו'.** מה שכנגד אויר שדינן ליה בתר רובא אם רוב האבר בכבש שדינן ליה בתר כבש ואי רובן [ז] במזבח שדינן ליה בתר מזבח: **יש חבור בעולין.** דלא חשבינן להו כמאן דמיפרת ואזלינן בהו בתר רובא או אין חיבור: [ט] **תפשוט דיש חיבור.** דאי אין חיבור קמא קמא דמטא כנגד אויר איפסיל ליה. ובכריתות (דף יד.) [י] גרסינן ליה בלישנא אחרינא תיפשוט דבעי רמי בר חמא הלכו באיברים אחר הרוב או לא הלכו: **עולת העוף.** שמליקתה בראש המזבח: **היכי משכחת לה.** דפסל [ח] בה מחשבה חוץ לזמנו הא קלטיה אויר המזבח דאי נמי אמרינן ליה מועלת בראש המזבח וקייס זה את מחשבתו ושהה עד למחר והקטירה בת הקטרה היא דהא פסולין שעלו לא ירדו וכיון דבת הקטרה מחר לכתחלה היא אמאי פסלה בה מחשבה הקטרת מחר: **אלמה לא.** בתמיה. [כ] ולא משכחת בה פסול מחשבה והא משכחת כגון שחישב עליה להוריד [כא] למחר לאחר שנפסל והעלותה והקטירה דכיון דאיקייס [יא] ליה מחשבתו תו לא סלקא דהא איפסל ליה בלינה השתא נמי אהני בה מחשבה: ופרכינן אאתקפתא דרב שימי **הניחא לרבא דאמר לינה מועלת.** איכא לאשכחא [יא] בכה"ג: **אלא לרבה.** אפי' קיימא למחשבתו לא מיפסל וכל שכן דמחשבה לא הויא [יב]: ומהדרינן **לרבה נמי כו' להורידה קודם עמוד השחר.** וכיון דעמוד השחר מהניא לה נמי מחשבה: **להך גיסא מיהא תפשוט כו'.** רב שימי מסיים ביה [יד] באתקפתיה הכי את [טו] בעי למילף מיניה אויר מזבח לאו כמזבח דמי לאידך גיסא מצית למיפשט מינה ולמימר דכמזבח דמי דאי לא כמזבח דמי: חטאת

[ט] [לעיל דף סה.] שם, [י] ועי' תוס' שם ד"ה אם, [כא] לעיל דף נד.] שם, [כב] לעיל דף סה.] שם, [כג] לעיל דף נד.] שם, [כד] לעיל דף סה.] שם, [כה] לעיל דף נד.] שם, [כו] לעיל דף סה.] שם, [כז] לעיל דף נד.] שם, [כח] לעיל דף סה.] שם, [כט] לעיל דף נד.] שם, [ל] לעיל דף סה.] שם, [לא] לעיל דף סה.] שם, [לב] לעיל דף נד.] שם, [לג] לעיל דף סה.] שם.

חטאת העוף פסולה. שמלקה בראש המזבח שלא לשמה ופסל [יא] דלף על גב דנעשית [יב] למטן הא אמר מר לעיל (דף סג.): מלקה בכל מקום במזבח כשרה ולא פסיל מעלה דידיה [יג] אלא בהזאה והיכא דמלקה בפסול בראש המזבח וקי"ל בכל הפסולין [יד] אם עלו לא ירדו היכי שרי ליה מר להזות מדמה הרי מגביה ומתיז כשאוחז בה ומזה והוה ליה ירוד: **אאר פסולים.** דמיס [טו] בבהמה לר"ג דאמר במתני' [טז] הדם פסול [יז] שעלה לא ירד: **היכי זריק.** מדמן הרי זריקה מרחוק הוא זורק והוה ליה אויר המזבח: ומשני **דמגע ראו.** לבותל מזבח כשמזה בחטאת העוף וכן בזריקת דם פסול: ופרכינן **הא הזאה היא.** בתמיה. מילוי הוא ולענין דמיס פסולים נמי אי מגע להו שפיכה הוי ולא זריקה ועוד וכי דרך הזאה וזריקה בכך אלא לאו משום דאויר מזבח כמזבח דמי: **אמר רב אשי.** לעולם בעיין מהא לא תפשוט דהא [טו] גברא בראש המזבח קאי ונקיט להו וכה"ג לא מיבעיא לן באויר מזבח לעיל דהנחת גופו בראש המזבח כהנחת קרבן דמי וכי קמבעיא לן כגון דקאי אארעא ותליהו בקניא באויר המזבח: **מתני' כלי הלח.** קערות ומזרקות לדם ולין ולשמן: **מדוש היבש.** [יח] שתי מדות של יבש היו שם עשרון וחצי עשרון עשרון למדידת כל המנחות וחצי עשרון לחלות בו מנחת חביתי כ"ג מחליתה בבוקר ומחליתה בערב. להכי נקט גבי יבש מדות שאין כלים מיוחדים ליבש אלא אלו דכלי שנותנין בו מנחה כלי לח הוא שמזרקות וקערות לאוין לכך: **ואין כלי לח מקדשות את היבש.** בגמרא מתרגס לה אמדות הלח: **שהיו עושין והן שלימים.** כשהן שלימים: **אלא בקדש.** בעזרה: **גמ' לא שנו.** דאין כלי הלח מקדשין את היבש: **אלא מדוש.** [יט] ז' מדות הלח שהיו שם הין וחצי הין ושליש הין וכו' דכיון דהכך לא חזו ליבש למידי למדוד והן לא נמשחו אלא למדידה לפיכך אין מקדשין אלא ע"י מדידה: **אבל מזרקות.** אע"ג דכלי הלח מיהו מקדשין יבש דכי היכי דחזו לגלח חזו לשאר שהוא יבש: **לחה היא.** דהא כתיב בלולה בשמן והיכי ילפת מהאי קרא דמקדשין יבש: **ליבש שבש.** שאי אפשר ליבלל כולה שלא יהו בה קרטין קרטין של יבש שלא נגע בהן השמן וקדשיהו מזרקות (ג). כ"ש: **ליבש דמיא.** ושפיר תפשוט מינה ליבש גמור: **אלא שלימין.** לאפוקי נקבו: **ואין מקדשין אלא מלאין.** כלומר שיהא בהן שיעור שלש הצריך לדבר אם יבש הוא שיהיה שם עשרון שלש למנחה ואם מנחת נסכים היא שניתנה בכלי יהא שם ג' עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל אבל אם חסר השיעור אין הכלי מקדשן שאינו ראוי לכלי (ג). כך שמעתי במנחות (דף ח.): **אלא בפנים.** בעזרה: **בירוצי מדות איכא בינייהו.** למאן דתני אין מקדשין אלא מתוכן קסבר בירוצי מדות לא נתקדשו אלא מה שבתוך חללו של כלי. בירוצי מדות גודשי מדות. ופלוגתא היא במנחות בפרק שתי מדות [דף פח.]: **לא שנו.** הא דאמרינן דאין מקדשין אלא מלאים: **אלא שאין דעתו להשלים** [כז]. ולהוסיף עד כשיעור: **תניא נמי הכי מלאים.** שניהם מלאים אלא: **אלא שלימים.** שהיו [כא] עשרונים ולוגין שלימים לאפוקי שיעור חסר דלא מקדשי: **אבל מקדשין** [יח] **כלי הלח את היבש ליפסל.** [כב] שאם יצא חוץ לקלעים או נגע בו טבול יום נפסל דאהני ליה כלי להכשירו ליפסל כדתניא [יט] (מעילה דף י.) המנחות מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים: **מנחות ונסכים ומנחת בהמה מן המדומע.** ולא"פ שמותר להביאם דבעינן מותר לכל ישראל שנאמר (יחזקאל מה) ממשקה ישראל מן המותר לישראל [מנחות ו.]: **ואין ל"ל מערלה.** שאסורה אף להביאם: **ליפסל.** דלא נפקי לחול [כג] ויש רפו שקדשם הכלי. והא דרב אסי לא מהדר אבכורים אלא אמנחות דבכורים לאו קדושת כלי הוא [כא] ומאי ליפסל איכא ומאי ליקרב איכא הא לא קרבו: **אין מפיקין אותן.** כמו שעושין למדות [כב] מנוקבות שמפיקין אותן סביבות הנקב ונסתם הנקב: **ואין מפיקין לאוכן אבר.** לסתום הנקב. וכולהו משום דמיחזי כעניות ולאו אורח ארעא: **נפגמו** [כג]. פגימה גדולה שתיקון השחתה ניכר: **פגימות דקות תמיד ומטרפת את הקדשים.** לאורגן כמין יריעה ולעשותן אחרי כן לבגוד תפור במחט אלא כמין מלבוש אורגין אותן בכליהם: **אהל.** מין כיבוס הוא שמעביר את הגיעול וכן נתר: **הא נמיס מכבסין.** בתמיה. כיון דטעמא משום דמיחזי כעניות הוא מה לי נתר מה לי מיס הרי נתגעלו וכבסן כל [כה] שכן דכי לא מחוור להו שפיר גריעי טפי: **הוגעו**

חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה. פירש בקונטרס וקי"ל בכל הפסולין (לעיל דף פד.) דאם [כו] עלו יזרוק הדם לכתחילה ומ"מ מנא ליה הא דקודם זריקה קאמר דלא ירדו [כז] דילמא היינו לאחר זריקה ויש קצת ראיה ממליקת חטאת העוף [כז] דאין מטמא בגית הבליעה שמתרת את האסור ואם אין יכול לזרוק לכתחילה במה מתרת את האסילה [כח] דלענין אם זרק את הדם לא יקנחנו לא קאמר דאפי' למאן דאמר תרד לא יקנחנו כדפי' לעיל (דף פז: סוף ד"ה כלי): **מדות היבש.** פירש בקונטרס דלהכי קרי ליה ליבש מדה ולא כלי שאין שום כלי מקדש [כט] ליבש אלא שתי מדות עשרון וחצי עשרון ותימה והאיכא ביצא פרק הקומץ [רבה] (מנחות דף כד.) והאיכא מחתה לקטורת והאיכא כף והאיכא מכתשת בשבועות (דף יא.) והאיכא בזיכין ושולחן ופי' ר"ת דלהכי קרי לי' ליבש מדה ולא כלי לפי שיבש יכולין למדוד ממוק או גדוש בכל ענין שירצה אבל דבר לח לא שייך מדה גביה [ל] שהרי מדת לח אינה שוה דדבר לח אינו יכול להיות גדוש ופעמים שמדת לח זה יתירה מזה כמו מדת יין יתירה ממדת מים לפי שיין עב יותר וכן שמן מיין להכי לא קרי ליה מדה [מ]: **אלא בפנים.** פי' בקונטרס בעזרה [מא] ותימה למה שינה לשון המשנה הוה ליה למימר בקדש [מב] ומפ' רבינו חיים דמבפנים לכלי קאמר [לא] ואתי למעוטי [מג] חקק מושבו מבחוץ [מד]: **מן המדומע.** פירש בקונטרס מדומע דתרומה ורבינו חיים פירש מעורב בערלה וכלאי הכרם אבל ערלה וכלאי הכרם לא אילטריך למיתני [לב] ופי' הקונטרס ל"ע אין יתיישב ממשקה ישראל כיון דשרי לכהנים ומהאיא דחגיגה (דף כד:) דקאמר אם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן על התרומה לא שייכא לכאן דהתם לאו מדומע הוי שהרי אין מקדיש הרביעית ואין קורא שם על התרומה בעוד שהיא בחבית אלא יחדה ושמרה בטהרה ליקח ממנה רביעית אחר שיתרום ויעשה [לג] אותה [תרומה]: **נשמטה אין מחזירין אותה.** לקתה דאין עניות במקום עשירות: אמר סכין מטרפת היתה במקדש ונמנו עליה כהנים וגנזוה [לד] ת"ר בגדי כהונה אין עושין אותם מעשה מחט [לה] אלא מעשה אורג שנאמר [לו] מעשה אורג נתגעלו אין מכבסין [לז] לא בנתר ולא באהל הא במים מכבסין [לח] אמר אביי ה"ק [לט] הוגעו במים [מ] מכבסין אותו בנתר ואהל

אבא שאול אומר סכין מטרפת היתה במקדש ונמנו עליה כהנים וגנזוה, פי' שהיתה נוחה לפגום פגימות דקות ומטרפת את הקדשים ולכך גנזוה. מוכח דדוקא משום שהיתה מטרפת גנזוה, הא לאו הכי לא היו גונזין אותה אלא היו מתקנין אותה והרי לא גנוזה בפגם הראשונה שנפגמה עד שראו אותה שהיתה מטרפת מיד. זה דעת רש"י. ורבינו [הרמב"ם] שכתב לשון הברייתא ולא ביאר דבר אפשר שסובר דאבא שאול פליג על תנא קמא כלומר לאו כדאמרת שאין משחיזין סכין שנפגם, אלא סכין שהיתה מטרפת הוא שגנזו אבל אי לאו הכי לא היו גונזין אותה דלא שייך בזה עניות כי קל הוא הסכין להיפגם כאשר כתבתי ולא מפליגין בין פגימה גדולה לפגימה קטנה, ובודאי הלכה כת"ק (רי"ש קוקוס פ"ח מכלי המקדש טו"ו):

מסורת הש"ס

(א) ע' מכות יט כ., ב) מנחות יז: יט: ת"כ צו פ"א הי"ב, ג) בעי"ז שבת קכד:, ד) [מנחות יט:], ה) [מנחות ט.], ו) לעיל פז. מנחות ז. פז: ק. קב: מעילה ד., ז) תוספ' במנחות ספ"ח ומעילה פ"ח הי"ד, ח) תוספ' דמנחות ספ"ט, ט) [יומא עב:], י) לעיל פד., כ) לעיל פד., ל) מנחות פז., מ) שם, נ) לעיל סט., ס) [ועי' תו' מנחות ח: ד"ה כלין], ע) ע' בס' פנים מאירות, פ) [וע' תו' פסחים סג: ד"ה מידי, יומא מט. ד"ה בעין]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אאר פסולים דמיס של בהמה: (ב) ד"ה ליבש וכו' מזרקות הס"ל ותיבת כ"ש נמחק: (ג) ד"ה ואין מקדשין וכו' לכלי הס"ל ותיבות כ"ש במנחות נמחק:

גליון הש"ם

גמ' נפגמו אין מתקנין. עיין שבועות דף יא ע"א תוס' ד"ה מ"מ קשיא: שם הוגעו במים מכבבים. עי' סוטה דף טו ע"ב תוס' ד"ה נתמכמו: רש"י ד"ה אבל מקדשין וכו' שאם יצא. עיין לעיל דף כ ע"ב תוס' ד"ה יפלאה: [תוס' ד"ה אלא בפנים וכו' ומפרש רבינו חיים דמבפנים לכלי קאמר. עי' יומא דף מח ע"א בתוס' ד"ה בעי וכו' ובפסחים דף סג ע"ב בתוס' ד"ה מידי דהוי וכו'] :שם חקק מושבו מבחוץ. עי' פסחים דף סג ע"ב תוס' ד"ה מידי וסוכה דף נ ע"א תוס' ד"ה ואי:

שינויי נוסחאות

א) זריק דמן דמגע (כי"צ): ב) דעוד כיון דדך (ש"מ): ג) ס"א כי קא מבעיא לן דקאי אארעא ותליהו בקניא (ש"מ). ועי' קר"א ולקוטי הלכות: ד) ולא מדות היבש מקדשות (כתה"י. וכ"ה בתשניות): ה) גי' ש"מ וכי"ל איכא דמתני לה אסיפא דמתניתין [כי"ל אם לאו] אין מקדשין אלא בקודש אמר רב ואיתימא רב אסי אינו קדש ליקרב אבל קדש ליפסל. [עד כאן בש"מ] ואיכא דמתני לה אהא, מלאים אין מלאים אלא שלימים אמר ר' יוסי אימתי בזמן שאין דעתו להוסיף אבל דעתו להוסיף ראשון ראשון קדש אמר רב ואיתימא רב אסי אינו קדוש ליקרב אבל קדש ליפסל ואיכא דמתני לה אהא וכו'. ומכאן יש ליישב תמיהת הלח"מ ומשל"מ למקור הרמב"ם פ"ג מפסה"מ ה"כ: ו) כתן ל"ל פיסקא כלי קדש שניקבו כו'. ת"ר (*ש"מ): ז) אותה לקתה (כתה"י): ח) מכבסין אותן לא (שחב"י): ט) מכבסין כ"ש דכי לא מחווורי מריעי טפי (כי"מ). ועי' רש"י: י) ל"ל למים (ש"מ): יא) ופסלה (ש"מ) יב) ל"ל דלא נעשית (ש"מ) יג) דידה (ש"מ). נ"א מעלה גרידא אלא (גליון): יד) הפסול (כתה"י): טו) דהיכא דגברא וכו' כה"ג לא כ"ל (צ"ק): טז) בכתה"י להוסיף ולהשלים. וכ"ה בגמ': יז) שהיו (צ"ק): יח) נר' לספסק הקולה ל"ל כלן. ומכאן ומילך הוא פירוש. ול"ע: יט) ל"ל כדתנן (ש"מ): כ) לחולין (כתה"י): כא) ל"ל אית בהו (ש"מ): כב) ל"ל ליורות (ש"מ): כג) ל"ל שנפגם. שהרי אסכין קאי (לקוטי הלכות): כד) דרכה (כי"י): כה) נ"א לא כל שכן דאי לא (כי"פ): כו) דאם עלו לא ירדו ויזרוק (ש"מ, צ"ק): כז) לפי גירסתנו משמע דאליבא דר' יהושע פריך. וכ"כ בלקוטי הלכות ע"י"ש. אבל בחז"א סי' י"ט סק"ט כתב גרלה דיש כאן ט"ס וערבוביא, ולכ"ל וא"ת מנ"ל הא [כ"ל דגם בחטאת העוף זוקק לכתהלה, דלמא משום דהוי יורד בחטאת העוף אם עלה לא ירד] ויש קצת ראיה ממליקת כו' במה מתרת את האיסור. הס"ד. ותמ"ל מה"ל היכי דזריק להו מדמה. וא"ת מנ"ל דקודם זריקה קאמר דלא ירדו דלמא היינו לאחר זריקה וי"ל דלענין אם זרק כו'. וכן בתוס' לעיל פ"ז ע"ב סד"ה כלי יש ט"ס ול"ל היכי מזה מדמה [כו"] פירוש לר"ג כו'. וכוונתם דהא דפריך היכי זריק להו מדמה היינו לר"ג, וע"ד ר"ג זורק לכתהלה דבלא יקנחנו מודה ר"י. עש"ס נחו"ת בתוכך. בה"] ל"ל במקדש (צ"ק): ל) בביה דדבר לח אינו יכול להיות גדרש, ועוד שהרי מדת לח אינה שוה דפעמים שמדת לח יתירה וכו' כל"ל (ח"ד): לא] בש"מ נוסף ולמעוטי מגבו וא"ת היינו מתוכן י"ל דאתא למעוטי וכו': לב] אין זה מוכן דהא מסיס בנרייתא ואצ"ל ערלה וכלאי הכרם. ואולי לא הוי גרסי לה (קר"א): לג] ויעשר אותה כל"ל. (ובד"ו ויעש'). ותימה [תרומה] נמקק (תו"ק):

עין משפט נר מצוה

לח א מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה יט:
לט ב ג מיי' שם הלכה כ:
מ ד מיי' שם הלכה יט:
מא ה מיי' שם הלכה כ:
מב ו מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הלכה יט:
מג זח מיי' (פ"ב) [פ"ג] מהל' פסה"מ הלכה כ:
מד ט מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה יט:
מה כ מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הלכה יד:
מו ל מיי' שם הלכה טו:
מז מיי' פ"ח שם הלכה יט:

תורה אור השלם

1. וְקָרְבָּנוֹ קְעָרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה:
במדבר ז, יג
2. וְהָיָה פִּי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שָׂפָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה לוֹ לֹא יִקָּרַע:
שמות כח, לב

מוסף רש"י

לא שנו אלא מדות. במדה לח כגון היין ולוג, דכל מדה לא חזיא ליה אלא למילאתיה למדות, והיין ולוג במדה יבש ליכא: **אבל מזרקות.** שהן כלי דם מקדשין אלא יבש (מנחות יט:) **שניהם מלאים סלת.** ומנמתת נסכים קמשמעי דטעונה שמן וקאמר דמזרק וקערה קדשו אלא: **ליבש שבה.** מנחה בלולה אי אפשר בלא קרטין אלא יבש אלא שלא יגיע בהן השמן ואפילו הכי מתקדשין במזרקין, וכי היכי דאותו יבש מתקדש מסתברא נמי דשלא יבש נמי בלא שמן מיקדשין: **מנחה לגבי דם כיבש דמי.** דדם הוי לגול ומנחה הוי כיבש בלולה ואפ"ה מקדש לה מזרק שהוא כלי דם הלכך יבשה גמורה מני מקדש (שם ח.) **בירוצי מידות.** מה שנופל מן הכלי לאחר שנתמלא היינו בירוצין (שם צ.) אין מלאים. שהיו מלאים המזרקים [שולת ממנן]: **אלא שלימין.** כל העשרונות שקדשו בתוכו שלמים היו (שם ח.) **ליפסל.** כגון בגיטה ומחוסר כפורים (שם ק.) **נתר.** הוא מן גרף אלומ"א בלע"ז (חולין קלג.). מין אדמה לבנה (שבת פז.). מין אדמה שקורין לה ניתרא (סנהדרין מט.). קלקא הוא או אבן כעין שקורין קלי"א (תענית יג.):

שיטה מקובצת

תוד"ה מדות ופי' ר"ת דלהכי בו. פ"ש משום דבלא יש כלים שאין מדות כגון קערות וכיוצא בהם (מהר"ם). ח"ל מו' מלוגיות וי"מ משום דלא שייך מדה שאין בה כיולין שון שהיין עב ומתזיק ממנו יותר מן המים ומן השמן יותר, אבל היבש גודשו שוה (ב"ש, מ"ב):

ליקוטים

נפגמו אין מתקנין אותן. דמשמע הוא משום דמיחזי כעניות ואין עניות במקום עשירות. וא"ת והא אמרינן בפ"ב דערכין דף י' מכתשת היתה במקדש של נחשת היתה ויממות משה היתה והיתה מפטמת את הבשמים נתפגמה והביאו אומנים מאלכסנדריא של מצרים ותיקנוה וכו'. הרי שכלי הקדש מתקנין אותן. וי"ל דהא דאמרינן דאין מתקנין אותם מיירי בכלים שאינם עושים מעין מלאכתם וכיון שכן תו לא מהנו לכלי שרת. ולפי זה אין מתקנים אותם לעשותם כלי שרת משום דמיחזי כעניות, אבל כלים שניקבו ונושרין מעין מלאכתם דקי"ל דמקדשים אם רצו לסתום הסדק או הנקב משום כבוד בעלמא שפיר דמי ואותה מכתשת אף שנפגמה היתה עושה מעין מלאכתה דהא תניא התם נטלו את תיקונה והיתה מפטמת כמו שהיתה. (א"ה שוב ראיתי בתוס' פ"ק דשבועות דף י"א ד"ה מכל שהקשו קושיא זו ותירצו דמכתשת של משה שאני שהיתה מפטמת ביותר ויש מפרשים דמכתשת לא היתה כלי שרת אלא שהקטרת היה קדוש קדושת הגוף בדיבורו שהיה אומר יהא זה קטורת היה חל עליה קדושת הגוף אחר כתישה במכתשת [שהיה ראוי להקטיר כמו הבהמה שהיא קדושה כשהוא אומר יהא זה לעולה יהא זה לחטאת]. ע"כ. והנה מדבריהם יש ללמוד דס"ל דהא דקיי"ל דכלי שרת שנשברו אין מתקנין אותן מיירי אפילו שעושין מעין מלאכתן). (משל"מ פ"ש מכלי המקדש ס"ל ועש"ב): סכין שנפגם. מה שביאר רש"י גבי סכין שנפגמה דהיינו פגימה גדולה שתיקון השחזתה ניכר, אפשר דס"ל ז"ל שלא עלה על הדעת שבשביל פגימה כל דהו או בחגירת צפורן או פחות מכן או יותר מעט יגנזו ולא שייך בה עניות ולא גנאי, כי הסכין דכלי שרת של שחיטה נוח הוא לפגום ולהיפסל וכל שעה צריך לתקנו ואין תיקונו ניכר ולא מיחזי כעניות כלל, אלא מיירי בפגימה גדולה שתיקון השחזתה ניכר ואז מיחזי כעניות והאי לאו אורח ארעא. ויש להכריע זה ממה שאמרו שם בסוף הברייתא גונזין אותה דלא שייך בזה עניות כי קל הוא הסכין להיפגם כאשר כתבתי ולא מפליגין בין פגימה גדולה לפגימה קטנה, ובודאי הלכה כת"ק (רי"ש קוקוס פ"ח מכלי המקדש טו"ו):